

Esik

BEYLİKDÜZÜ HALK EĞİTİMİ MERKEZİ
Eğitim, Kültür ve Sanat Dergisi

BEHEM
BEYLİKDÜZÜ HALK EĞİTİMİ MERKEZİ

- 18 MART
Çanakkale Zaferi
- PANDEMİ
Salgın Dönemi
Problemlerli İnternet Kullanımı
- EL SANATLARI
Salgın ve Halk Eğitimi
- EĞİTİME DAİR
Kitap Serüveni

İçindekiler

Salgın Dönemi Problemlİ İnternet Kullanımı.....	3
Organik oyuncak amigurumi	7
ÇANAKKALE ZAFERİ.....	9
DEKORATİF AHŞAP SÜSLEME.....	12
FİLOGRAFİ "ÇİVİ İLE TELİN AŞKI"	14
KİTAP SERÜVENİ.....	16
PYROGRAPHY / GRAVÜR	18
Hepimiz Yeryüzünün Kiracılarıyız.....	20
TEZHİP	23

Salgın Dönemi Problemlı İnternet Kullanımı

Birleşmiş Milletler Eğitim, Bilim ve Kültür Örgütü (UNESCO) verilerine göre, 07 Nisan 2020 tarihi itibarıyla, Coronavirüs (Covid-19) pandemisi nedeniyle 188 ülkede okullar kapatıldı. Bu durumdan dünya çapında öğrenci nüfusunun yaklaşık olarak %92'si (1,576,021,818 öğrenci) etkilendi. 12 Mart 2020 tarihinde dünyada pandemi ilan edilmesinin ardından dört gün sonra 16 Mart 2020 tarihinden itibaren Türkiye'de tüm okullar kapatıldı ve 23 Mart 2020 tarihinden itibaren de anaokulundan lisansüstü eğitime kadar her kademedede hızla uzaktan dijital eğitime geçildi. Ani gelişen bu durum karşısında; anaokulları kendi bünyelerinde kurdukları web televizyonları ve web uygulamalarıyla, ilköğretim ve orta öğretimde EBA TV adı verilen ve Millî Eğitim Bakanlığı- TRT'nin iş birliği ile TRT bünyesinde yer alan ayrı ayrı televizyon kanalları ve internet uygulamaları ile, üniversiteler web televizyonları ve web üzerinden görüntülü, sesli katılımı sağlayan çeşitli internet uygulamaları ile eğitim yapmaya başladı. "Millî Eğitim Bakanlığı'nca açıklanan verilere göre, Türkiye'de örgün eğitim alan okul öncesi, ilköğretim ve ortaöğretim düzeyinde toplam 18 milyon 108 bin 860 öğrenci", Yükseköğretim Kurulu'nun istatistiklerine göre 2 milyon 743 bin 631 öğrenci okullarda örgün eğitim almaktaydı. Pandemi dönemiyle birlikte tüm dünyada olduğu gibi Türkiye'de de okullarına gidemeyen milyonlarca öğrenci eğitimlerini uzaktan almaya başladı. Böylece yirmi milyondan fazla öğrenci örgün öğretimden bir anda uzaktan dijital eğitime geçiş yapmış oldu. World Education Blog'da yayınlanan verilere göre; dünyadaki 138 ülkede yaklaşık 1,3 milyar çocuk ve genç okulların kapatılmasından etkilendi. Bu durum dünya nüfusunun %80'ini etkiledi.

Bireylerin COVID-19 pandemisi öncesine göre sosyal yaşamlarındaki etkileşimlerinde görülen azalmalar ve evde geçirilen sürenin artması fiziksel sağlık açısından koruyucu bir role sahip olsa da psikososyal sağlık açısından çeşitli sorunların yaşanması açısından risk oluşturmaktadır. Amerika Birleşik Devletleri'nde COVID-19 pandemisi sürecinde internet kullanım oranları üzerine yapılan bir araştırmada, bireylerin pandemi öncesine göre internet kullanım

oranlarının arttığı görülmüştür. Ayrıca yapılan başka bir araştırmada COVID-19 pandemisi döneminde çocukların ekran başında geçirdikleri sürenin de büyük oranda artış gösterdiği görülmüştür.

Problemlı İnternet Kullanımı

Problemlı internet kullanımı; bireylerin internet kullarımlarını kontrol etmekte zorluk yaşamaları, internetle ilgili yoğun bilişsel meşguliyet yaşamaları, internete ulaşamadıklarında öfke, huzursuzluk, sinirlilik gibi çeşitli tepkiler yaşamaları ve internet kullarımlarının mesleki, akademik, fiziksel, psikolojik ve sosyal yaşamlarını olumsuz olarak etkilemesi durumu olarak tanımlanmaktadır. Bireylerin internette geçirdikleri sürenin fazla olması, internet kullarımlarını kontrol etmede zorluk yaşamaları ve sağlıklı internet kullanımına ilişkin gerekli becerilere sahip olamamaları problemlı internet kullanımına yol açabilmektedir. Bu durum sonucunda bireylerin fiziksel, psikolojik ve sosyal yaşamları olumsuz olarak etkilenebilmektedir. Yapılan araştırmalarda; problemlı internet kullanımının obezite, yeme bağımlılığı, beslenme sorunları, fiziksel aktivitelerde azalma, akademik başarısızlık, akademik erteleme, olumsuz

okul yaşantıları, olumsuz ruh sağlığı belirtileri ve sağlıklı aile ilişkileri gibi fiziksel, psikolojik ve sosyal sorunlar oluşturduğu görülmektedir. Araştırmacılar tarafından problemlili internet bağımlılığını belirlemek için sekiz ölçüt önerilmiştir, bireyde aşağıda belirtilen sekiz ölçütten en az beş veya daha fazlasının son altı ay içerisinde görülmesi durumunda bireyin interneti bağımlılık düzeyinde kullandığını söylemenin olası olabileceğini ifade edilmiştir. Bu sekiz ölçüt şu şekilde sıralanabilir:

- ✓ Bireyin sürekli olarak interneti düşünmesi, internette yaptığı aktivitelerin hayalini kurması gibi internetle ilgili aşırı zihinsel uğraş.
- ✓ Bireyin keyif alabilmek için internette geçirdiği vakti giderek arttırmaya ihtiyaç duyması.

- ✓ Bireyin internet kullanımını kontrol etme, azaltma veya tamamen bırakmaya yönelik çaba göstermesi ancak bu çabaların tekrarlı bir şekilde başarısız sonuçlanması.
- ✓ Bireyin internete erişemediğinde veya internet kullanımını azaltması sonucunda çökkünlük, huzursuzluk ve kızgınlık gibi tepkilerin ortaya çıkması.
- ✓ Bireyin internette başlangıçta planladığından daha uzun süre kalması.
- ✓ Bireyin interneti aşırı kullanması sonucunda aile, iş, okul ve arkadaş çevresiyle problemler yaşamaması, eğitimiyle, işiyle ilgili fırsatları tehlikeye atması veya kaybetmesi.
- ✓ Bireyin internette geçirdiği süre ile ilgili çevresindekilere yalan söylemesi.
- ✓ Bireyin günlük yaşamındaki problemlerinden kaçmak veya olumsuz duygulardan uzaklaşmak için internete yönelmesi.

Çocuk ve Gençleri Korumak İçin Ne Yapmalı?

- Ailelerin eğitimi çok önemlidir. Ebeveynlerin internet ve bilgisayarları etkin ve yararlı bir şekilde kullanarak (iş, yerinde sosyal iletişim, bankacılık hizmetleri, eğitim) çocuklarına model olmaları sağlanmalıdır.
- Eğlence amacıyla teknoloji kullanımında verilen sabah-akşam yirmi dakikalık izinlerde 1-2 dakikayı geçen zaman ihlalleri olursa bir sonraki izin verilmemelidir. Burada 1-2 dakikalık zaman ihlallerinden daha uzun zaman ihlallerine müsamaha göstermek, "5 dakika daha" diyerek tutturarak çocukların kendilerini kontrol etmelerini zorlaştırır.
- Sosyal medyada neye girdiği takip edilmelidir, sosyal medyada sadece yanlış bilgiler veren kaygı artışına yol açan haberler değil, aynı zamanda salgını küçümseyen haberler de olabilmektedir. Her iki durum da çocuk ve ergenler için zararlıdır.

- Diz üstü yerine taşınamayan masa üstü bilgisayarların kullanımı.
- Bilgisayarın salon ya da oturma odası gibi yalnız kalınmayan ve açık bir ortamda olması (ailenin ne yaptığı konusunda daha fazla bilgisi olması haricinde, aşırı dalıp gitmeyi engeller).
- Ekranı ebeveynin görmesi.
- Çocuk odasında bilgisayar olmaması.
- Çocuğun bilgisayara dalıp gitmesinin diğer uyarılarla engellenmesi.
- Bilgisayar ve televizyonun çocukla konuşularak kullanılması.
- Öfke nöbeti olursa da zaman kısıtlaması konusunda geri adım atılmaması.
- İnternet bağlantısının sürekli açık olmaması.
- Bilgisayarın sürekli açık olmaması ya da sürekli olarak hazırda bekletilmemesi
- İlk baştan Wifi bağlantı yerine HDMI olarak takılabilen 3G veya 4.5G cihazlarının kullanımı veya evde Wifi varsa uygun kullanım olmadığı zaman HDMI cihazlara geçiş ve bunu çocuğa vermemek.
- Gerekirse evden tabletin kaldırılması, tableti işte bırakmak.
- Zaman ve sınır kurallarına mutlaka uyulması.
- Aile içi iletişimin artırılması.

- Evde sınır koymayan, «aman oynarsa oynasın» diyen bir aile büyüğü varsa onu kibarca uyarmak uygundur.
- Daha büyük çocuklarda bilgisayarın farklı kullanım alanları konusunda çocuğu eğitmek, ilgi alanlarını çeken siteleri beraber gezmek.
- Farklı bir olumlu seçenek sunmak.
- Ortak-orta noktada buluşmak denenebilir.
- Ebeveynlerin çocuğun uygun ve yararlı şekilde internet kullanmasını desteklemesi ve bununla ilgili olumlu geri bildirim vermesi.
- Ebeveynlerin X-box, PS, Wii gibi oyun konsollarını kullanmaması ya da bunların eve alınmaması.
- Kullanılıyorsa video oyununun sosyal bir iletişim aracı olarak kullanılması (konuşarak-sohbet ederek oyun oynamak).
- İnternet filtresi kullanılması.
- Mümkünse sözleşme yapılması (her iki taraf imzalar-ebeveynin de internetin kullanımı ile sınırları vardır).
- Zaman ayarı kullanılması.
- Uyku bozukluğu yaratacak düzeyde yatakta tablet-telefon kullanımı varsa bu saatlerde elinden alınması.

- Karanlıkta bilgisayara girilmemesi (aşırı odaklanma, çevreyi görmezden gelme).
- Oyun oynanırken sesin yüksek veya maksimumda olmaması (etrafta olup bitenler, sesler dikkatini dağıtmalı).
- Ekranının ışığı-renkleri-aydınlığının maksimumda olmaması (daha fazla bağlanma ve odaklanmaya yol açar).

Yavaş Yavaş Ölürlük...

Yavaş yavaş ölürlük Alışkanlıklarına esir olanlar,

Her gün aynı yolları yürüyenler,

Ufuklarını genişletmeyen ve değiştirmeyenler,

Elbiselerinin rengini değiştirmeye riskine bile girmeyenler,

Bir yabancı ile konuşmayanlar.

...

Pablo Neruda

Turgay ERKİLİÇ

Rehber Öğretmen

Organik Oyuncak Amigurumi

Son dönemlerde trend olan ve çocuklar tarafından çok sevilen amigurumi Japonca 'da oyuncak yapma sanatı anlamına geliyor. Kökeni Japonca olan sözcük, Ami (örülmüş) ve nuigirimi (doldurulmuş oyuncak) sözcüklerinin bir araya gelmesiyle ortaya çıkmıştır. Tığ örgü ve sık iğne tekniği kullanılarak yapılan bu oyuncaklar son yıllarda oldukça popüler olmuştur.

Amigurumi yapımında kullanılan tığ örücülüğünden bahsetmeden önce örgünün tarihine bakacak olursak örgü yün, ipek, pamuk ya da başka bir madde ipliğinin özel şiş, tığ, iğne, mekik gibi araçlarla yapılmış ilmeklerinin, bir araya getirilmesi işlemidir. Örgü sanatının çok eski çağlara giden bir tarihi vardır. İsa'dan önce V.-VI. Yüzyıllarda insanlar şişle yün örmeyi biliyorlardı. Sadece parmakların kullanılmasıyla oluşturulmuş örülmüş örnekler M.Ö.1000 yıllarından eskiye dayanmaktadır. Örgü ile ilgili ilk tarihi belgeler Orta Asya'da yapılan arkeolojik kazılarda bulunmuştur. Örgüde ilmeklerin tuzak düğümlerine benzeyişi ve kullanılan gereçlerin basitliği de örgünün avcı göçebe toplumlarda doğduğu tezini güçlendirir. Göçebeler hammadde olarak sürülerinden elde ettikleri yapağıyı kullanıyorlardı. Örülen kumaşın, örtücülüğünü arttırmak için keçeleştiriyorlardı.'

Atlı ve göçebe uygarlıklarda gelişen örgünün, kervanlarla ve Ege Denizindeki ticaret gemileriyle doğuda Tibet'e; batıda İspanya'ya kadar yayıldığı düşünülmektedir. İspanya'dan da İngiltere ve İskoçya'ya geçtiği bilinen örgünün Avrupa'da yayılma sürecinin bin yılda gerçekleştiği tahmin edilmektedir. Orta Asya buluntularından sonra en eski örgü örneklerine eski Mısır mezarlarında rastlanmıştır. Başparmağı ayırık kırmızı yün örme çoraplar bugün Londra'da Victoria Albert Müzesi'nde sergilenmektedir.

Örgü, o dönemlerde güzel şeyler yaratmanın bir yolu olarak popülerlik kazanmıştır. Fransa'da, daha 13. yüzyılda bağımsız ve çok karlı hale gelmişti. Çorap, şapka, eldiven ve sıcak dış giyim örmek için örgü iğneleri kullanıldı. İskoçya'da örme berelerin geleneksel bir aksesuar haline gelmesi dikkat çekicidir.

Ayrıca, endüstriyel ölçekte örgü işlemi optimize edildi ve William Lee de örgü makinesini icat etti. Örme, üç bin yılı aşkın süredir var olan en eski sanat ve zanaatlardan biridir. O yıllarda örtünmek ve sıcak tutması için yapılan örgüler günümüzde aksesuar, ev dekorasyonu ve oyuncak yapımında kullanılmaya başlandı.

Oyuncak çok eski çağlardan beri görülen bir oyun aracıdır. Eski Çin kaynaklarında en eski oyuncaklardan biri olan uçurtmanın 3000 yılı aşkın bir geçmişi vardır. Eski uygarlıklarda çocukları avutmak ve eğlendirmek için oyuncuğa önem verildiği anlaşılmaktadır. Birçok belge eski uygarlıklarda çocuklar için yapılmış bebekler, düdüklere, arabalar, çingiraklar bulunduğunu gösterir. Bunlar basit

oyuncak örnekleridir. Bu örnekler insanın yavrusunu büyütürken, hayata hazırlarken her zaman her yerde oyuncuğun ne kadar önem taşıdığını göstermektedir. Çocukların sadece fiziksel gereksinimlerinin karşılanması yeterli değildir ruhsal gelişimlerinin de dikkate alınması gerekir. Bugün dünyada oyuncakçılık büyük bir sanayi haline gelmiştir. Japonya ve Amerika oyuncak yapımında ileri ülkelerdir. Oyuncak çeşitlerinin artmasında yeni buluşların ve teknolojinin önemli bir etkisi olmuştur. Günümüzde yapılan oyuncakların eğitici, eğlendirici olmasının yanı sıra hangi malzemelerden yapıldığı da önem kazanmıştır. İnsanlar bebek ve çocukların en iyi arkadaşı olan oyuncakların zararlı madde ve kimyasal içermeyen temiz ve organik malzemelerden yapılanını tercih etmeye başlamıştır. Bununla birlikte kumaş, örgü vb. malzemelerden yapılan oyuncaklar popülerlik kazanmaya başlamıştır.

Japonya'da ortaya çıkan ve tüm dünyaya yayılan amigurumide kullanılan malzemelerin zararsız, organik ve kolay elde edilmesi eldeki ve evdeki imkânlarla yapılabilmesi açısından insanlar tarafından tercih edilmeye başlanmıştır. Peki amigurumi nedir? Nasıl yapılır? İşte size adım adım amigurumi yapılışı. Örgü tığı ile ve sık iğne tekniği kullanılarak yapılan amigurumi için hangi malzemeler kullanılır. Öncelikle ip seçiminde hemen her türlü ipe amigurumi yapılabilir ancak kullandığınız ipin çok ince olmaması ve zamanla tüylenme yapmayacak cinsten bir yün veya pamuklu ip olması daha iyi olacaktır. Bebekler için olan tüysüz, pamuklu ipler amigurumi için idealdir. Ayrıca kolay kopmayan bir ipe örmek de oyuncuğunuzun ömrünü uzatacaktır. Fazla kalın uçlu olmayan alüminyum tıklar ve Sürekli ilmek sayarak öreceğiniz için bir ilmek işaretleyicisi de faydalı olacaktır. Daha sonra yapacağınız oyuncuğun şekline göre ek malzemeler almanız gerekecektir. Ayrıca oyuncuğunuzu daha detaylı süslemek için amigurumi gözleri, oyuncuğun içini doldurmak için elyaf, detaylar için daha ince bir ip ve iğneler ve süslemek için dilediğiniz ek parçaları da hazır bulundurmalısınız. Malzemeleri hazırladıktan sonra Temel olarak tığ örgü ile sık iğne yapmayı biliyor olmalısınız. Bunu öğrendikten sonra verilen tariflere uygun olarak örgünüze başlayıp, gerekli yerlerde ilmek arttırıp eksilterek oyuncuğunuzu şekillendireceksiniz.

Sizde çocuklarınıza ve sevdiklerinize dışardan oyuncak almak yerine onlara kendi el emeğiniz ve organik bir hediye vermek isterseniz amigurumi oyuncaklar yapabilirsiniz.

NESLİHAN AKKOÇOĞLU

KAYNAKÇA

Didar barışık, Tuna Demir ' *oyuncak ve turistik biblo* ' Milli eğitim basımevi İstanbul 1997

Kasım Uzunöz, ' *dokuma teknolojisi* ' .devlet kitapları müdürlüğü istanbul 2004

<https://mhthayat.haberturk.com/yasam/dekorasyon-onerileri/haber-amp/1047711-amigurumi-nedir>

<https://www.hobitu.com/amigurumi-nedir-ve-nasil-yapilir>

ÇANAKKALE ZAFERİ

Çanakkale, Türk tarihi ve milleti için bir destanın adı olmaktan çok daha fazlasıdır.. Yıllarca topraklarımız üzerinde çeşitli emellere sahip olan batılı devletlerin gururunun ezildiği yerdir. Türk askerinin, milli birlik ve beraberlik içinde canı pahasına koruduğu topraktır Çanakkale. Daha yaşları 15'e varamayan ülkemizin çiçeği olacak nice evlatlarımızın kanıdır. Ölüme atılan asker! Cephe arkadaşlarının şehadetine şahit olduktan sonra vatan toprağının her zerresini korumak için şahadete koşan, asil korkusuz askerlerimizin yeridir Çanakkale. Âkif'in de dediği gibi: "Bedr'in aslanları ancak, bu kadar şanlı idi." Kelimelere sığmayacak pek çok tarif içerir bizim için Çanakkale.

Çanakkale Cephesi Osmanlı'nın, batı dünyasıyla karşı karşıya kaldığı hem kara hem de deniz savaşlarını gerçekleştirdiği yerdir. Batılı devletlerin amacı, Gelibolu Yarımadasını ele geçirip oradan İstanbul'a ulaşmak ve Türkleri saf dışı bırakmaktı. Osmanlı Devleti son dönemlerde batılıların tabiriyle 'Hasta Adam' durumuna düşmüş, yıllardır girdiği pek çok savaşı kaybetmiş ve ekonomik olarak zor duruma düşmüştür. Batılı güçler, Osmanlı'ya son vermenin Çanakkale boğazından geçmek olduğunu çok iyi biliyorlardı. Ancak onların bilemedikleri; öldü bitti zannettikleri hasta adamın yenilmediği, kahraman askerlerimizin geçit vermediği destandır Çanakkale. Bu yüzden bugün bile gururla söyler dururuz: Çanakkale geçilmez!

Sir Konbert der ki; "Çanakkale'de her şeyimiz kusursuzdu. Fakat başarılı olamadık. Zira Türkler, yuvalarına girmiş aslanların hiddeti, cesaret ve kahramanlığı ile savaşıyorlardı. Böyle millet görmedim" Gerçekten de kahraman Türk askeri yuvasını başka bir millete kaptırmayacak azim ve cesarete sahipti.

Çanakkale Savaşı, 3 Kasım 1914 tarihinde başlamış ve 9 Ocak 1916 tarihinde sona ermiştir. 3 Kasım 1914-18 Mart 1915 yılı tarihleri arasında deniz savaşları, 25 Nisan 1915-9 Ocak 1916 tarihleri arasında ise Gelibolu yarımadasında kara savaşları olarak yapılmıştır. İlk önce denizden saldıran İtilaf devletleri burada ciddi direnişle karşılaşmış, Nusret Mayın gemimizin bıraktığı mayınlarla tanışmışlardır. Denizden başarılı olamayan İtilaf devletleri bu sefer 8,5 ay sürecek kara savaşlarını başlatmışlardır. Mustafa Kemal Paşa'nın ve silah arkadaşlarının üstün yeteneklerinin sergilendiği bu kara savaşları da batılılar hüsrana uğratılmıştır. Anafartalar, Conkbayırı, Kireçtepe, Arıburnu, Seddülbahir gibi önemli mevzilerde görev alan Mustafa Kemal, Çanakkale cephesini başarıya ulaştıran kahraman olmuştur.

Çanakkale Cephesi'ne Yarbay rütbesiyle gelen Mustafa Kemal, 19. Tümen Komutanı olarak bir tümeni yönetmiştir. Savaşın en kritik anında yaklaşık Albay rütbesiyle, 130 bin kişilik bir kolorduya komutanlık yapmış, grup komutanlığının emrine alması sırasında, 5. Ordu Komutanı Liman Von Sanders'le aralarında "Daha fazla gelmez mi?" diye geçen konuşmada meşhur "Az bile gelir" sözlerini söylemiştir. Durumun önemini anlayan komutanlık, 9 Ağustos 1915 yılı gecesinde Mustafa Kemal'i Anafartalar Grup Kumandanı olarak atamıştır. Hasta olduğu halde birliklerle 10 Ağustos günü büyük zaferi kazanmış; "Fakat ben, vatanım mahvolduktan sonra yaşamamaya karar verdiğim için bu sorumluluğu iftiharla üstlendim" demiştir.

Mustafa Kemal'in yine Conkbayırı'nda; "Ben size taarruzu emretmiyorum, ölmeyi emrediyorum. Biz ölüncüye kadar geçecek zaman zarfında yerimize başka kuvvetler gelir, başka komutanlar hâkim olabilir" sözü ve yine cephanesi biten askerlere; "Düşmandan kaçılmaz, cephanemiz yoksa süngümüz var. Süngü tak!" emrini verdiği, yokluk içinde mücadeleye devam ettiği, belki tarihte ilk defa bir komutanın ölmeyi emrettiği bir savaştı Çanakkale. Atatürk'ün bu sözleri olayın vahametini bizlere göstermiş, yıkılmak üzere olan bir ulusun kaderinin zor şartlar altında nasıl değiştiğini de gözler önüne sermiştir.

Kahraman Türk askerleri bu cephede yalnızca düşmanla değil; açlık, hastalık, soğuk ve yoksullukla da savaşımıştır. O devirle alakalı yazılan anekdotlar, hatıralar durumun ciddiyetini çok daha iyi anlatmaktadır: Günlerdir boğazından hiçbir şey geçmemiş, aç bir şekilde savaşırken ağır yaralanan Mehmetçiğe ekmek verdiklerinde şöyle demiştir; "Kardeşlerim şimdi benim bu ekmeği yemem uygun düşmez. Ben birazdan öleceğim için bu ekmeğin ziyan olmasın, gavurla çarpışan bir arkadaş yesin de ona güç olsun..."

Çanakkale'de askerlerimiz açlığın ne demek olduğunu acı bir şekilde tecrübe etmiştir. İngiliz askerlerinin savaştan çekilirken bıraktıkları erzaklar koca bir İstanbul'a yetecek kadarken, Türk askerinin bir lahanayı kıdem ve rütbeye göre paylaştığı bilinmektedir. Yine Afyon'da öğretmenken askere alınan Mülazım Mehmet Sinan Bey'in hatıralarında bir kısım askerlerin yeşil otlar yiyerek zehirlendiği, çoğu askerlerin karınca yuvalarında kırıntı aradığı, kimilerinin kemikleri ezip toz haline getirerek yuttuğu, kimi başıbozuk askerlerin ise ölen hayvan leşlerini paylaştığı anlatılmaktadır.

Kahraman askerlerimizin açlıktan başka iki amansız düşmanı daha vardı; kıyafetsizlik ve ayakkabısızlık. 19. Tümen Başkanı Yarbay İzzeddin bazı askerlerin ayağında ipe tutturulmuş çarıkların bulunduğu, bazı askerlerin ise ayaklarının çıplak olduğundan bahsetmiştir. Köyünden getirdiği eşyasını kullanıp sonrasında yenileri ile değiştiremeyen askerler ise yıpranmış giysilerini çamaşırsız kullanmak zorunda bile kalmışlardır. Alman komutanlar İstanbul'dan siperler için kum torbası getirttiğinde bunları kum torbası olarak mı yoksa askerlerin harap olan elbiselerine yama olarak mı kullanılacağına karar vermenin çok zor olduğunu yazmışlardır.

Şu olay da ne kadar ibretli: Daha önce İki taburunu Anzaklar karşısında kaybetmiş olmasına rağmen, Anzaklar'a geçit vermeyen 57. Alayın komutanı Bombasırtı'nın güney eteklerinde aşağı baktığında çok garip bir şekilde arazide yayılmış küme küme beyazlıklar görür ve hemen tabur komutanını çağırarak sorar: "Bunlar ne? Tabur komutanının cevabı ilginçtir: "Efendim, onlar fecre az bir zaman kala emriniz ile hücumla geçecek erlerimizin iç çamaşırlarıdır." Onlar kendilerinin mutlaka şehit olacağını biliyor ve geride kalan düşmanla çarpışacak Mehmetçik kardeşlerinin çoğunun giyecek iç çamaşırı yok. Hiç olmazsa boşa gitmesin onlar giysinler diye geride bırakmışlardır.

Çanakkale savaşı birçok yönleriyle farklı bir savaştır. Dünyada en çok aydın ve mekteplinin kaybedildiği bir savaştır. Çeyrek asırda Osmanlı Devleti, Birinci Dünya savaşı da dahil olmak üzere 5 büyük savaşa katılmıştır. (93 Harbi, Yemen Savaşı, Trablusgarp Savaşı, Balkan Savaşı, 1. Dünya Savaşı) Savaşacak askeri, askerlik çağına gelmiş nüfusu kalmadığı için çocuk denecek gençleri ve askerlikten muaf olan talebeleri cepheye göndermek zorunda kalmıştır. İstanbul'da okuyan gençler akın akın Çanakkale'ye gitmenin yollarını aramış, üniversiteler boşalmış, hocalar ders anlatacak öğrenci bulamamıştır. Bilhassa Galatasaray, İstanbul, Vefa ve Beşiktaş liseleri toplamı o sene

100'ü bile bulmayan bir rakamda mezun vermiştir. 1915-16 yıllarında ise birçok lise ve fakülte talebesizlik yüzünden kapanmıştır. Sakarya Meydan Muharebesi'ne gelindiğinde ise asker ve öğrenci nüfusu bitmiş, ülkeyi savunanlar zabıtlar ve eğitilmiş kişiler olmuşlardır. Dünya'nın belki de hiçbir yerinde, böylesi genç nüfusun, öğretmenin, mülkiyelinin, tıbbiyelinin kısacası aydın kesimin kıymı yaşanmamıştır.

Çanakkale Savaşı görüldüğü üzere pek çok acıya tanıklık etmiş fakat haklı zaferi de beraberinde getirmiştir. 18 Mart Çanakkale Zaferi, bağımsızlığımızı korumuş ve yurt topraklarımızı canı pahasına savunmuş olan kahraman dedelerimizin bizlere onurlu bir mirasıdır. Kalemle değil kanlarıyla tarih yazan atalarımız unutulmamalıdır. Şehitlerimizi sadece yıl dönümlerinde değil, aklımıza düşen

her an rahmet ve saygıyla anmalıyız. Unutulmamalıdır ki, bugün burada aldığımız her nefes, Çanakkale'de verilen son nefesin devamıdır.

Nurcan KAVAK

Kaynakça;

Atatürk'ün Bütün Eserleri (ATABE), C.2, 5.Baskı, Kaynak Yayınları, İstanbul 2004.

Mülazım Mehmet Sinan, Harp Hatıralarım, Vadi Yayınları, Ankara 2006.

Turan, M., Destanlaşan Çanakkale, Papatya Yayınevi, İstanbul 2005.

Uçar, A., Çanakkale, Konya-Ocak 2016.

DEKORATİF AHŞAP SÜSLEME

El sanatları kişinin kendi elleriyle üretimde bulunduğu hobi ve ticari faaliyetleri de kapsayan bir sanat dalıdır. Bu üretim zevk ya da ticari amaçlı olabilir. Bazı el sanatları yüzyıllardan beri geçerli olan gelenekleri kapsamaktadır. El sanatlarının alt dallarından biri de ahşap malzeme üzerine yapılan çalışmaları kapsayan ahşap dekorasyon sanatıdır.

Geçmişten gelen gelenekler ile geleceği sentezleyen ahşap ürünlerin güzelliğini, sağlamlığını, estetik özelliklerini ince işçilikle birleştirerek sanatsal bir ürün hale getirmeye çalışan bir sanat dalıdır ahşap dekorasyon sanatı. Doğanın en saf ürünü olan ahşabın teknolojinin de yardımıyla çevreye uyumlu hale getirilmesi sürecidir, bir sanatçının el marifetiyle oluşan ürünler. Sanatçının yaratıcılığının ortaya çıkardığı tasarımlar en uyumlu malzemeyle birleşerek estetik ürünlerin ortaya çıkmasını sağlar. Doğaya bir sanat gözüyle bakan kişilerin pek çoğu bir odun parçasını işleyerek ona anlam kazandırmakta ve bir sanat harikası haline getirmektedir. Türk kültüründe özellikle geçmişten bu yana ahşap oymacılığı her zaman el üstünde tutulmuştur.

Niye ahşap? Ahşap ürünler doğanın bir parçası olduğu kadar, ekolojik dengenin korunmasına da katkı sağlamaktadır. Bilim insanları ahşap renginin ruh halini olumlu yönde etkilediğini, insanlarda sinir sistemi için elverişli koşullar sağladığını ifade etmektedir. Ahşabın elektrostatik özelliği sayesinde toz oluşumu engellenmektedir. Bilindiği üzere ortamda çok fazla tozun bulunması alerji gibi rahatsızlıklara sebebiyet vermektedir. Ahşap ürünler işlenmesi bakımından da diğer malzemelere göre daha kolaydır.

Ahşap dekorasyon sanatı hobi arayışında olanlar için paha biçilemez bir sanat haline gelmekte bu eşsiz uğraş birçok kişinin ilgisini çekmektedir. Günümüzde birçok insan gerek hobi gerekse ticari amaçla ahşap sanatıyla uğraşmaktadır. Ülkemizde yaygın bir ahşap sanat kültürü vardır. Halk Eğitim Merkezi Kurumlarında dekoratif ahşap konusu üzerine kurslar düzenlenmekte, bu kurslarda ahşap malzeme bilgisine sahip, ahşap objeye uygun hazırlık yapan, ahşabı boyama, desen yapma, dekupaj gibi teknikleri uygulama ve renklendirmesini yapma bilgi ve becerisi kazandırılmaktadır.

Ahşap dekorasyon sanatı dinamik bir sanat olup her geçen gün malzeme ve tekniklerin sayısı artmakta, sanatçıların yeni teknik ve farklı malzeme bileşenleriyle ürünler ortaya çıkarttığını gözlemlemekteyiz. Ekonomik hayatta geri planda olan kadınlarımızın çoğu ilk başlarda eğitimlere hobi amaçlı başlarken ileri safhalarda, kendi yaratıcılıklarını ve el becerilerini geliştirip ev ekonomilerine de yardımcı olmaya başlamaktadır. Kurslar ve dernekler kadınlarımızın girişimciliğine destek vererek onların kendi ayakları üstünde durmalarına ön ayak olmaktadır. Basit sayılabilecek ürünlerin dekoratif hale getirilmesi amacıyla kullanılan teknik ve beceriler bir süre sonra ev mobilyaları üzerinde yenileme, farklı tekniklerle boyama gibi nispeten daha zorlayıcı üretime doğru yol almaktadır. Kadınlarımız ev eşyalarını yenilerken bir bakıyorsunuz; e-ticaret sitelerinde veya farklı sosyal medya mecralarında ürünlerinin satışını yapmaya başlamış oluyorlar. Özellikle "Vintage" tabir edilen ikinci el ürünlerin moda haline gelmesi, insanların artık mağazalardan ziyade karşılıklı etkileşim halinde olduğu kişilerden

alışveriş yapmasını sağlayan kimilerince platform ekonomisi olarak tabir edilen ekonomilerin yaygınlaşması da kadınların ev ekonomisinde geçici değil kalıcı yer edindiğini göstermektedir.

Dekoratif ahşap süsleme derslerine katılan kursiyerlerimizin kurslarımızda kazandıkları bilgi ve beceriler sayesinde evlerindeki eski ve atmak üzere oldukları mobilya ve eşyaları yenileyerek hem ev ekonomilerine katkıda bulduklarını hem de atık materyalden oluşan çevre kirliliğinin önüne geçtiklerini sevinç ve memnuniyetle izlemekteyiz.

Aşağıdaki fotoğraflar kursiyerlerimizin evlerinde mutfak dolapları dahil değiştirdikleri mobilya örneklerinden seçmelerdir.

Konsol Yenileme (öncesi)

Konsol Çalışması (sonrası)

Sehpa ve TV Ünitesi Eskitme Çalışması

Konsol Çalışması (Mermer Efekt)

Konsol Yenileme Çalışması (Öncesi)
GÜNER CAN

Konsol Eskitme Çalışması (sonrası)

FİLOGRAFI “ÇİVİ İLE TELİN AŞKI”

İlk kez 17. yüzyılda İran’da ortaya çıkan bu sanatın; çıkış yeri olarak Ortadoğu işaret edilmektedir. Kısa sürede İspanya ve Fransa gibi Avrupa ülkelerine yayılmış, Osmanlı’da da yapılmış olan ve günümüzde tüm dünyada tercih edilen bir sanat dalı haline gelmiştir.¹ En basit ifade ile filografi; ahşap bir plaka üzerine belirli bir model ve sıra ile çivi çakılmasının ardından bu çivilerin içerisinde ip veya tel geçirilerek değişik desen ve motifler oluşturulması amaçlanan sanattır.²

Özellikle son zamanlarda Retro gibi estetik akımların popüler olması nedeniyle filografiye olan talep artmıştır. Bu akımın etkisiyle bazı sanatçılar, portre ve ünlü tabloları filografi olarak icra etmişlerdir.³

NASIL YAPIYORUZ?

İşlemek istediğiniz desenin kalıbını, bir panonun üzerine yapıştırabilirsiniz.

Panonun üzerini istediğiniz bir kumaşla da kaplayabilirsiniz.

Çivileri, belli aralıklarla düzgün bir şekilde panoya bu desen üzerinden çakabilirsiniz.

Telleri ya da ipleri, çiviler arasından geçirerek deseni doldurabilirsiniz.

“Filografi yaparken, kullandığınız çivileri, birbiriyle uyumlu olan renklerle boyayabilir ve ortaya daha gösterişli görüntülerin çıkmasını sağlayabilirsiniz⁴

Profesyonel anlamda yok olma tehlikesi yaşayan sanat dallarından biri olsa da, el işi – hobi arenasında kendine yavaş yavaş yer buluyor olmasını sevindirici bir gelişme olarak kabul edebiliriz.

¹ <https://www.acemiyim.com/filografi-sanati-nedir-nasil-yapilir.html>

² <https://muhiku.com/blog/filografi-nedir-nasil-yapilir/>).

³ <https://www.hediyesepeti.com/blog/filografi-nedir-ornek-modelleri/>).

⁴ <https://www.ensonhaber.com/ipucu/filografi-nedir>).

HANGİ DESENLERLE?

Filografi ile hat yazıları yazılır, çiçek desenleri yapılır, harfler veya kelimeler yazılabilir. Özellikle; son dönemlerde vav harfi ile yapılan tablolar oldukça popülerdir. Rengârenk çiçek desenleri ya da şık bir ip, parlak bir tel ile yazılmış vav harfini işlediğiniz, filografi tablonuz asacağınız yere renk katacaktır⁵.

Türkiye’de filografi örneklerine; ilk olarak TEK’ ten emekli Saim Devrilmez hobi olarak başlamıştır. Amatör olarak Türkiye’de yerini almaya başlayan bu sanat, Türkiye’de bazı okullarda ders olarak gösterilmekle beraber hapisanelerde ki ufak çaplı çalışmalar dışında ne bir eğitim ne de üretim alana sahiptir. 38 yıldır filografi ile uğraşan Devrilmez bu alanda sergi açmış ilk ve tek isimdir. Son 5 yıldır hat yazılarını panolara taşımaktadır. Şimdi onun yetiştirdiği sanatçılar bu alanı modernize ederek bu sanata hayat vermeye devam ediyor.⁶

Bu sanat, sadece kurs kapılarının arkasında değildir; engelli, yaşlı gibi dezavantajlı gruplara, hem sanatkâr olma hem de istihdam edilebilirliklerine katkı sağlayarak onlar için umut olmasının yanında, alt yaş gruplarının kaba ve ince motor gelişimlerine destek olması açısından son derece önemlidir.

Filografi Eğitmeni

İlknur Gülses

---

⁵ <https://10marifet.org/anlatimli/civi-sanati-filografi-nedir-nasil-yapilir/>

⁶ [http://filografimerkezi.blogspot.com/#:~:text=%C3%9Csk%C3%BCdar'da%20Bir%20Duayen,ilk%20gelen%20isim%20Saim%20Devrilmez.&text=1942%20y%C4%B1l%C4%B1nda%20%C3%9Csk%C3%BCdar%20Sultantepe'de,karde%C5%9Fin%20en%20k%C3%BC%C3%A7%C3%BC%C4%9F%C3%BC,\).](http://filografimerkezi.blogspot.com/#:~:text=%C3%9Csk%C3%BCdar'da%20Bir%20Duayen,ilk%20gelen%20isim%20Saim%20Devrilmez.&text=1942%20y%C4%B1l%C4%B1nda%20%C3%9Csk%C3%BCdar%20Sultantepe'de,karde%C5%9Fin%20en%20k%C3%BC%C3%A7%C3%BC%C4%9F%C3%BC,).)

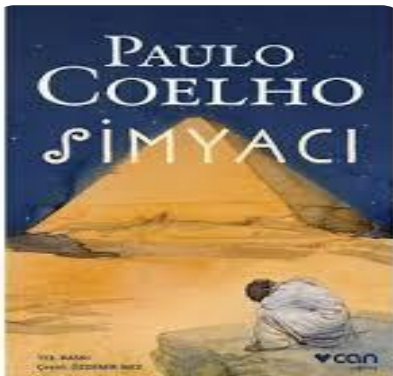
KİTAP SERÜVENİ

Hiç kuşkusuz okunmak için yazılmıştır kitaplar. Hak ettikleri değeri ise okunduklarında kazanırlar. Okundukça kazandıran en değerli hazinedir. Kitaplar anlaşıldıklarında veya paylaşıldıklarında en iyi dostlardır bizim için. Ruhun gıdası, umudun kaynağıdır. Sessizliğimizin en büyük sesidir onlar ve keşfedilmeyi bekliyorlar. Gönül isterdi ki keşfedilmemiş kitap, yüreklere sızmamış kitap kahramanları kalmasın. Ancak sizler için derlediğimiz birbirinden güzel kitap önerileriyle buradayız. İyi okumalar dilerim.

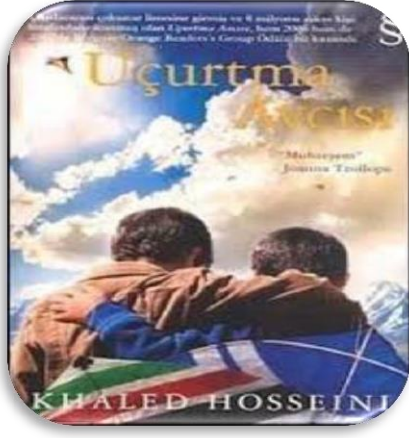
Konusu, kurgusu ve sürükleyiciliğiyle ilk sırada, Buket Uzuner'in kaleme aldığı 'Gelibolu- Uzun Beyaz Bulut' romanı yer almaktadır. Tarihi bir roman olan bu eser, okuyucuyu Çanakkale Savaşı'nın olduğu yıllara sürükler.

Konu: Yeni Zelandalı genç bir kadın, Çanakkale Savaşı'nda şehit olan büyük dedesinin kayıp mezarını bulmak için Gelibolu'ya gelir. Çanakkale Milli Parkı'nda bastonuyla dolaşan bir Türk Nine'si ile yolları kesişir. Ninenin seksen beş senelik sırrı açığa kavuşur.

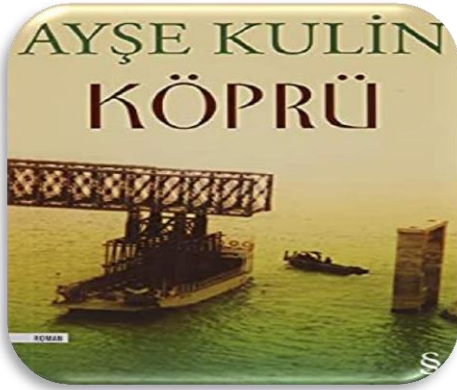

Paulo Coelho'nun kaleme aldığı 'SİMYACI' romanı İspanya'da yaşayan Endülüslü Santiago isimli genç bir çobanın ilginç ve felsefi yaşam öyküsünü anlatır. Mısır Piramitlerinin eteklerinde hazine aramaya giden Endülüslü çobanın macera dolu yolculuğu okuyucunun ilgi ve merakına sunulur.

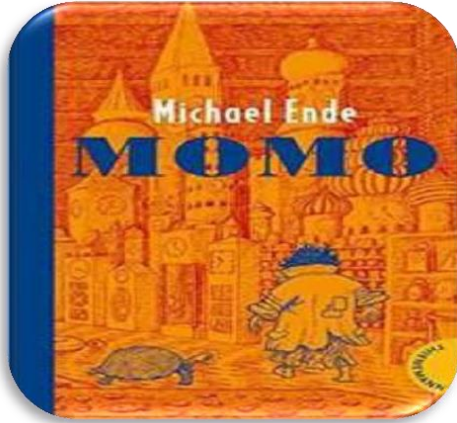

Khaled Hosseini' nin kaleme aldığı Uçurtma Avcısı romanı tarihi kurgu türündedir. Kabil'de monarşinin son yıllarında birlikte büyüyen Emir ve Hasan isimli iki çocuğun olağanüstü dostluğunu, zengin bir kültüre ve güzelliğe sahip toprakların yok edilmesini konu edinir.

Ayşe Kulin'in kaleme aldığı 'Köprü' romanı Erzincan dolaylarında Fırat Nehri üzerinde inşa edilen bir köprüyü konu edinir. Yazar, romanında bu köprüyü yaptırabilmek için çırpınan bir valiyi ve yöre insanlarının hikayelerini etkili ve akıcı bir dille okuyuca sunar.

'Momo' ile Michael Ende'nin, hem toplumumuzun hem de günümüz insanının zaman algısı ve zamanı okuması üzerine yazdığı bu masal, Alman Gençlik Edebiyatı Ödülü almış olup pek çok kez de sinemaya uyarlanmıştır. Kırktan fazla dile çevrilmiş olan bu kitap okunmaya değer doğrusu.

PYROGRAPHY / GRAVÜR

Pyrography veya pyrogravure yunanca pur (ateş) ve graphos'tan (yazı) anlamına gelen kelimelerin birleşmesiyle "ateşle yazmak" anlamına gelmektedir. Bu sanata özel modern pirografi araçları; ateşte ısıtılan metal bir alet veya büyüteçli lens ile yoğunlaştırılmış güneş ışığı kullanılarak uygulanmaktadır.

Gravür sanatı; kaya, boynuz, kemik gibi oyulabilen malzemeler üzerine sivri bir maddenin üzerine taşlarla vurularak açılan oyuklarla başlamıştı. İnsanoğlu tarihi serüveninin başladığı andan itibaren çeşitli materyalleri kullanarak; silah, zırh, kap kacak, takı ve ev eşyaları yapmış, altın, gümüş ve bronzdan yapılmış bu eşyalara dekoratif amaçlı yapılan bu süslemeler zamana ve döneme tanıklık etmiştir. İnsan zamanla; yanan ateş veya kızdırılan metalle ahşap üzerine desenler yapabileceğini, yanmış yüzeylerin kazınıp temizlenerek alttaki ahşabın doğal görüntüsünün ortaya çıkabileceğini keşfetmiş. Bu keşifle ortaya çıkan desenler ve tasarımlar, farklı ilham olmuştur. Tercih ettikleri ateşte ısıtılmış metal nesne ile yakarak, istedikleri şekli ortaya çıkarıyorlardı. Bu basit ama etkili bir yöntem, orta çağa kadar kullanılmıştır.

1400'lerden sonra Rönesans'ın başlamasıyla gravür sanatında da büyük gelişmeler yaşanmıştır. Gravür, din ve tarih kitaplarının resimlendirmesinde kullanılmaya başlanmıştır. Sanatçılar, yaşanan çeşitli olayları belgelendirmek ve önemli eserlerin kopyalarını çoğaltmak amacıyla gravür tekniği ile çalışmalar yapmışlardır. Yazının , matbaanın ve 19. yüzyıl da fotoğrafın bulunması ile yaşanan yeni teknolojik gelişmeler neticesinde gravür tekniğinin işlevi ve malzemesi de değişmiştir. Günümüzde gravür sanatında tahta , linolyum, bakır , çinko , kurşun , plastik gibi oyulup , kazınabilir malzemeler kullanılmaktadır. Avrupa sanat tarihine bakıldığında gravür sanatının özellikle Almanya' da büyük gelişmeler gösterdiği görülmüştür. İtalya' da Rönesans döneminde gravür sanatında önemli bir gelişme olmamıştır.

Rönesans döneminde, gravür sanatındaki gelişmelerle eş zamanlı olarak İstanbul'da da gravürler yapılmıştır.1453'te İstanbul'un fethinden sonra Osmanlı Devletine esir düşen ve İstanbul'a sanatçı olarak getirilen Avrupalı sanatçılar İstanbul ve çevresinin tarihini, mimarisini, sosyal yaşamını detaylandırarak gravür tekniği ile tasvir etmişlerdir. Sanatçılar Osmanlı döneminde yapılan gravürlerin baskılarını, genelde kendi ülkelerinde almışlardır. Osmanlıda, ilk baskılar yazmacılıkta kullanılan motifler şeklinde olmuştur.

Gravür tekniğinin ilk uygulaması ise 18.yüzyılın ilk yarısında Macar asıllı İbrahim Müteferrika ve Sait Çelebi tarafından matbaanın kurulmasından sonra kitapları resimleme biçiminde olmuştur. Ağaç ve metal gravürler kullanılmıştır.

Yüzyıllar boyunca zaman geçtikçe özellikle Ortaçağ Rönesans ve Victoria dönemlerinde pirografi (ahşap yakma) giderek daha popüler bir eğlence sanatı haline geldi. Bu dönemlerde ahşap yakma alet takımı taşınabilir bir tencere veya sobadan oluşur, tencere kapağında veya sobada birkaç delik bulunurdu. Bunların içine sıcak kömür konulurdu ve bu delikleri sivri uçlu metaller veya pokerler sokulup ısıtılırdı. Pokerler ve çubuklar kullanılırken hızlı bir şekilde soğuduğundan işin hızlı bir şekilde ilerlemesini sağlamak için daha fazla sayıda pokere ve sivri uçlu aletlere ihtiyaç duyulurdu. Bu erken dönem ahşap yakma yöntemine 'pokerwork' adı verilirdi.

Pyrogravure (yakma resim) tekniği, ahşap veya diğer benzeri malzemelerin yüzeylerinin kızgın metal kalemlerle yakılarak, dağlanarak, çeşitli motiflerin resimlerin işlenmesi sanatıdır. Prografi; ateşin ahşabı yakmasıyla ortaya çıkan eşsiz bir sanattır. Bu sanatla uğraşanlara pirograf denir.

Pyrogravure çalışmalarında genellikle yumuşak ağaçlar kullanılmaktadır. Kavak ve huş ağacı gibi ağaçlardan elde edilen tahtalar üzerinde yakma çalışmaları yapılmaktadır.

Nasıl yapılır?

- Çalışılacak alan önceden belirlenir, alana uygun resim seçilir.
- Resim ahşaba aktarılıp tekniğine uygun tonlayarak resim yakma makinesi (Dekorasyon Havyası) ile çalışılır.
- Resim tonlama, açık -koyu ve ışık- gölge teknikleri dikkate alınarak çalışılır.
- Ev aksesuarları, sandıklar, sehpalar, duvar panoları ve çeşitli takılar üzerinde pyrogravure çalışmaları yapılmaktadır.

Nevin ERTAN

Hepimiz Yeryüzünün Kiracılarıyız...

İnsan ve doğa ilişkisi insanlık var olduğundan bu yana süregelen bir ilişkidir. İlk çağ filozoflarının doğaya yönelişlerinin temelinde, ona hakim olmaktan daha çok doğayı anlama çabası vardır. İlkçağlarda doğayla arasına mesafe koymayan insan; 16. ve 17. yüzyıla gelindiğinde, özellikle Descartes ve Bacon'la başlayan aklın tek ölçüt alındığı dönemde hem kendisini hem de çevresini algılama biçimini formüle ederek mekanik doğa tasarımına yönelmiş, böylelikle akıl yoluyla tasarlanan yeni bir "insan-doğa ilişkisi" süreci başlamıştır. Rousseau ve romantiklerin etkisiyle de olgunlaşan ekolojik düşünceler; insan-doğa ilişkisinin duygusal boyutunu ortaya koyarak bu ilişkinin niteliğini ve yönünü belirlemişlerdir. Mucitler; bundan böyle insanın sadece ihtiyaçlarını merkeze alan nesnel anlayış ile değil, çevreyi ve onun sorunlarını da merkeze alan yeni bir çevreci anlayış ile keşiflerine devam etmiştir .Önce Tekerlek Vardı...

Doğada eşi benzeri olmayan tekerleğin icadı; yaşantımızı kolaylaştıran diğer icatlardan, dikiş iğnesi, dokuma kumaş, sepetçilik ve flütten bile çok daha sonra insanlığın kullanımına girmiştir.

Tarih boyunca insanlığa faydalı tüm icatlar onları keşfeden mucitlerin doğayla olan ilişkileri neticesinde ortaya çıkmıştır. Örneğin; çatallaşmış dallardan esinlenerek hem yemek yediğimiz çatalı

hem de tırnağı geliştirmişler, kuşlardan esinlenerek uçağı, suyun üzerinde tasın batmadığından esinlenerek suyun kaldırma kuvvetini ve buna bağlı olarak kıtalar aşan deniz taşıtlarını icat etmişlerdir. Bir rivayete göre tekerleğin esin kaynağı da yuvarlanan ağaç kütükleridir. İlk insanın yüksek hayal gücü ve ustalığı sayesinde insanlık yolculuğunun seyrini değiştirecek olan "tekerlek" tarih sahnesinde yerini almıştır. İkel zamanlarda ulaşımını yürüyerek ya da hayvanların sırtında sağlayan konar-göçer insan kıt

beslenme kaynaklarını arttırmak için barınma yerlerinden uzaklaşmak zorunda kaldığında arabanın da hikayesi başlar.

Tarihçesi M.Ö. 5000 yıl öncesine dayanan, bilinen en eski tekerleğin izlerine Mezopotamya' da çömlekçi çarklarında rastlanmaktadır. Ancak, insanlık bu tarihten 300 yıl kadar sonra tekerleği bir yerden bir yere ulaşmak, yük ve eşya taşımak için de kullanabileceğini fark etmiştir. Mekan değiştirmek özelliğine sahip konar göçer insan çeşitlenen ihtiyaçlar neticesinde farklı form ve amaçlarla kullanılan tekerlekten; önce atların çektiği iki tekerlekli at arabalarını daha sonra el arabalarını tasarlamıştır. Özellikle yük taşımacılığını kolaylaştırdığı ve iş sürecini 3-4 gün kısalttığı için at arabaları tüccar ve çiftçiler tarafından kabul görmüş, yaygın olarak kullanılmaya başlanmıştır.

İnsanlık Tarihin En Önemli Buluşlarından, Günümüzün En Etkili Kolaylıklarından Biri Olan "Otomobil" en kısa tanımıyla; motorlu ve tekerlekli kara ulaşım aracıdır. Nam-ı Diğer; "Araba".

Peki Tarihi Süreç Nasıl Gerçekleşti?

İcadı ile neredeyse dünya tarihinin tamamını değiştirmiş olan otomobiller her ne kadar asırlar önce düşünülmüş olsa da en basit halinden bugünkü durumuna gelene kadar yoğun bir gelişim sürecinden geçmiştir. Otomobilin tek bir kişi tarafından bulunduğunu söylemeyiz. Rönesans

döneminin etkin dâhisi Leonardo Da Vinci'nin binek hayvansız fayton çizimi ile ilk otomobil fikri oluşmuş, 1600'lü yılların sonlarına doğru dünyanın dört bir yanında ortaya çıkan buluşların bir araya gelmesiyle de bugün bildiğimiz forma ulaşmıştır. İlk olarak 1705 yılında İngiliz Thomas Newcomen ve 1760 senesinde James Watt, maden ocaklarında kullanılmak üzere, buharla çalışan ve güç üreten ilk makinaları yaptılar. Bunlar buhar motorlarıydı. Kendi gücüyle hareket eden bir araba düşüncesi ise 18. yüzyılda makina çağının ilerlemesiyle gerçekleşmiştir. Otomobilin tam anlamı ile özel mülk olarak karşımıza çıkışı ise 1900'lü yılların başlarına denk gelmektedir.

'Tekerleğin tarihsel serüveni'

Modern Otomobilin Ortaya Çıkışının Yaklaşık 100.000 Patent Alımı Sonrasında Gerçekleştiği Tahmin Edilmektedir. Otomobil, ortaya çıkışından itibaren gelişmiş ülkelerde yük ve insan taşımacılığı konusunda ana ulaşım aracı olarak kabul görmüş ve buna bağlı olarak otomotiv endüstrisi, 2. Dünya Savaşı'ndan sonra dünyanın en etkili endüstri kollarından biri olmuştur. Arabanın İcadı ve Seri Üretime Geçilmesiyle İnsanların Ekonomik ve Sosyal Yaşamında Değişiklikler Meydana Gelmiştir.

Küresel dünyanın yoğun yaşam ve iş koşulları gereği sürekli bir yerden bir yere yetişmeye çabalayan modern insanın ulaşımını mecbur kılmış, ulaşım ihtiyaçları çeşitlendiği gibi ulaşımdan olan beklentilerini de arttırmıştır. Ve sonra.....

Uygarlık tarihi boyunca uzun deneyler ve çalışmalar sonucu önce buharı bulan, sonrasında motor gücünden yararlanmayı öğrenen insanlar bu buluşlarını taşıtlarda kullandılar. Zaman içerisinde artan nüfusla birlikte araç sayıları da hızla artarak hayatın vazgeçilmez bir parçası oldu. İnsanlar şehirler, ülkeler arasında yolculuklar yapmaya başladı. Yayaların yolu kullanması zorlaşırken, taşıtlar insanlara ya da birbirine çarparak maddi-manevi kazalara neden oldular. Popper' a göre otomobil kullanmak hayatın en ciddi işi; bütün organizmalar, geceli gündüzlü durmadan sorun çözmeye uğraşırlar⁷. Ancak, hayvan sürüleriyle insan toplulukları arasındaki fark, insanların ihtiyaçlarını karşılamak için araç geliştirmeleridir. . Bu ise, en basit seviyede dahi olsa, bilgiyi gerektirir. Bilginin, âlet kullanımına uyarlanması demek olan "teknik" te meydana gelen gelişmelerin çoğu, buluş ve icatlar sonucunda, meydana gelmektedir. . Halbuki buluş ve icatlar, maddî olmayan kültürün esas unsurlarından sayılan insan bilgisi, düşüncesi ve hayâl gücünün bir eseridir⁸

⁷ (Magee 1982: 52)

⁸ (Turhan, 1969: 28-29).

İlkçağ konar göçer insanının olduğu gibi çağdaş insanın da yer değiştirme ihtiyacından kaynaklanan trafik olgusu, ülkemiz ve dünyamızda en az savaşlar kadar kayıp ve acılara neden olmakta, trafik paydaşı herkesi bu konuda düşünmeye ve çözüm yolları aramaya sevk etmektedir.

Günümüz algısıyla; Adalet Ağaoğlu'nun *Fikrimin İnce Gülü*' (1976) adlı romanında ki Bayram'ın içsel yolculuğuna benzer. Bayram; aracına insani özellikler yükleyerek onunla konuşur, onu dert ortağı olarak görür. Arabasına kızdığı da görülür gurur duyduğu da. Bayram'ın kendi ile hesaplaşmasına dönen yolcuğu talihsiz kazalar ile kâbusa döner ve Balkız'ın büyüğü gitgide bozulur. Aslında Bayram geçmişiyile kavgalıdır ve yol boyunca diğer araçlarla girdiği rekabet kendi geçmişiyile girdiği rekabettir.⁹

Bir Toplumun Anlaşılabilmesi, O Toplumu Oluşturan Bireylerin Davranışlarının Anlaşılmasına Bağlıdır. Trafik aslında araç kullanan insanların ilişkisidir. Bir toplumda insan ilişkilerinin temelinde yatan dinamikleri gözlemek için o toplumun trafiğini bakmak yeter.¹⁰

Sonuç olarak; araç ve trafik kullanımını çevremizle olan ilişkimizden bağımsız değerlendiremeyiz. Söz konusu doğa ana ve yaşam hakkı kutsallığı olduğunda "saygı" ve "sorumluluk" kavramları etik birer kavram olarak karşımıza çıkmaktadır. Etik bir davranış olan yaşama ve doğa anaya saygı kişinin içinde yaşadığı toplumsal ve doğal çevreye olan yaklaşımının da bir göstergesidir. Daha geniş bir anlatımla, araçla olan ilişkimizi; toplumsal, siyasal, ekonomik, kültürel, dini ve ahlaki boyutları da olan son derece karmaşık bir sorunlar yumağı olarak görmek daha doğru olacaktır. Bu bilinci oluşturmak için alınması gereken ilk ve en önemli tedbirlerden birisi şüphesiz ki eğitim bilincini oluşturmak ve bu bilinci ivedilikle geliştirmek olmalıdır. İnsan merkezci bir etik anlayışı yerine doğa merkezci bir etik anlayışı türümüzün dünya yolculuğunu hem kolaylaştıracak hem de varlığına anlam katacaktır.

Ünlü düşünür Udall'ın da dediği gibi; *"hepimiz yeryüzünün kiracılarız"...*

Yeşim L. DEMİRCAN

Kaynaklar:

- 1.FordBlok
- 2.Wikipedia
- 3.The Guardian
- 4.About.com
- 5.Fikrimin ince Gülü-Kitap-Adalet Ağaoğlu
- 6.Geçmişten Günümüze Taşıtlar-Kitap-Chirista Holtei

---

⁹ Ağaoğlu, *Adalet, fikrimin ince gülü* (1976)

¹⁰ **Doğan Cüceloğlu-İnsan İnsana)**

TEZHİP

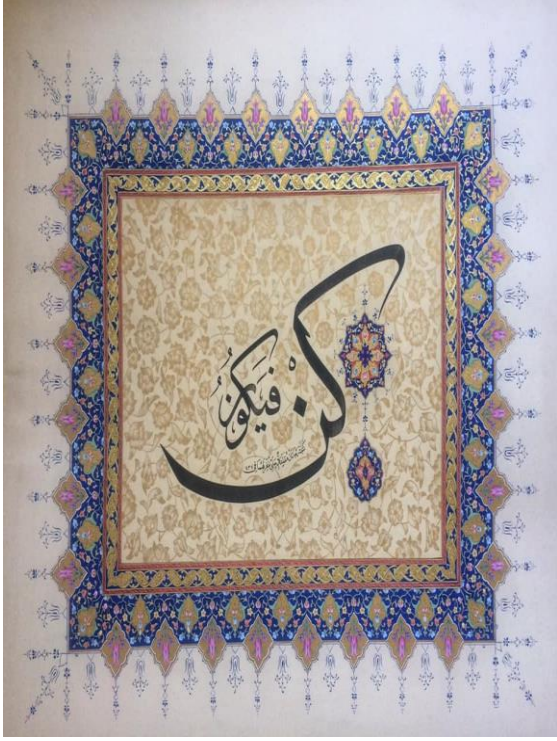

Geleneksel Türk Sanatlarımızdan olan Tezhip; altınlama, yaldızlama anlamında 'Zeheb' kelimesinden gelen bir süsleme tekniğidir. Terimsel olarak tanımlamak istersek; Hüsn-i hat yazılarının ve el yazması kitapların başlık sayfaları, ara sayfaları ve motiflerle, ezilerek boya kıvamına gelen altın varak ve muhtelif boylarla renklendirilen süsleme sanatıdır. Ana malzemesi altındır. Tezhip yapan erkek sanatçıya 'müzehhip' kadın sanatçıya 'müzehhibe' denir. Sanatçılar eserlerini 'Nakkaşhane' denilen atölyelerde yapar. Tezhipte iki ana renk vardır. Lacivert ve altın. Lacivert geceyi, altın gündüzü temsil eder.

TEZHİP SANATI'NIN TARİHÇESİ

Türklerin, İslamiyet'i kabulüyle birlikte Türk süsleme sanatı daha da gelişmiştir. Halı, çini, dokuma, ahşap oymacılığı, taş işçiliği, duvar bezemeleri, kitap süslemeleri gibi birçok alanda süsleme yapmışlardır. Bunların içinde kitap süslemelerinin önemli bir yeri vardır. Bu sanat dalına verilen önem kitaba verilen önemden dolayıdır. Kitap süslemeleri özellikle din kitaplarında kullanılmıştır. Allah'ın kelimini, Peygamber (SAV) hadislerini süslemeleriyle tamamlandığı için tezhip; Türk süsleme sanatında en saygın sanat olarak kabul edilir.

3.yüzyıldan itibaren el yazması kitaplarında görülmeye başlanmış, yüzyıllar içinde değişimler ve gelişimler göstererek en mükemmel örneklerine Fatih Sultan Mehmet döneminde başlamıştır. 15. yüzyıl ortalarında Fatih Sultan Mehmet himayesinde kurulan Saray Nakkaşhanesinde Osmanlı sarayına özgü Türk tezhîp üslubu oluşmuştur. 16. yüzyıl Kanuni Sultan Süleyman döneminde ise Tezhîp sanatı en güzel örnekleriyle zirveye ulaşmıştır.17. yüzyıl da herhangi bir gelişme göstermeden geleneği koruyarak devam etmiş. 18. yüzyıl da ise Türk rokoku denilen yeni bir üslup yaygınlaşmıştır. 19. yüzyıl sonuna doğru klasik motifler yeniden ele alınmaya çalışılmış, Neo-klasik üslup ortaya çıkarılmaya çalışılmış ama başarılı olunamamıştır. En durgun dönemdir ve bu yüzyılda gerileme dönemini yaşamıştır.

Tezhîp tasarımlarında kullanılan motifler doğadaki bitki ve hayvan biçimlerinin stilize edilmiş halidir. Bitkisel kökenli olan desenlere verilen isim 'Hatai' motifi dediğimiz hayali çiçek türlerinin kompozisyonudur. Hayvansal kökenli desenler ise hayvansal biçimlerin üsluplaştırılmasıyla oluşan 'Rumi' adı altında toplanan geometrik desenlerdir.

Tezhîp sanatı her yüzyılda gerek renkleri, gerek motifleriyle farklılık göstermiş ama özünü korumayı başarmıştır. Eserlerde bu değişikliklere baktığımızda hangi döneme ait olduğunu anlayabiliriz. Tezhîp yüzyıllar boyunca çoğunlukla yazma eserlerde karşımıza çıksa da günümüzde daha çok levha tarzında gelişimini sürdürmektedir.

Zehra HATIPOĞLU

BEHEM

BEYLİKDÜZÜ HALK EĞİTİMİ MERKEZİ

Cumhuriyet mh.
Ali Talip Özdemir cd.
Sığıt sk. No:2
Beylikdüzü/İSTANBUL

<http://behem.meb.k12.tr>
970538@meb.k12.tr
@beylikduzuhem

0212 873 07 25
0212 872 91 15
(fax) 0212 871 51 49